LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

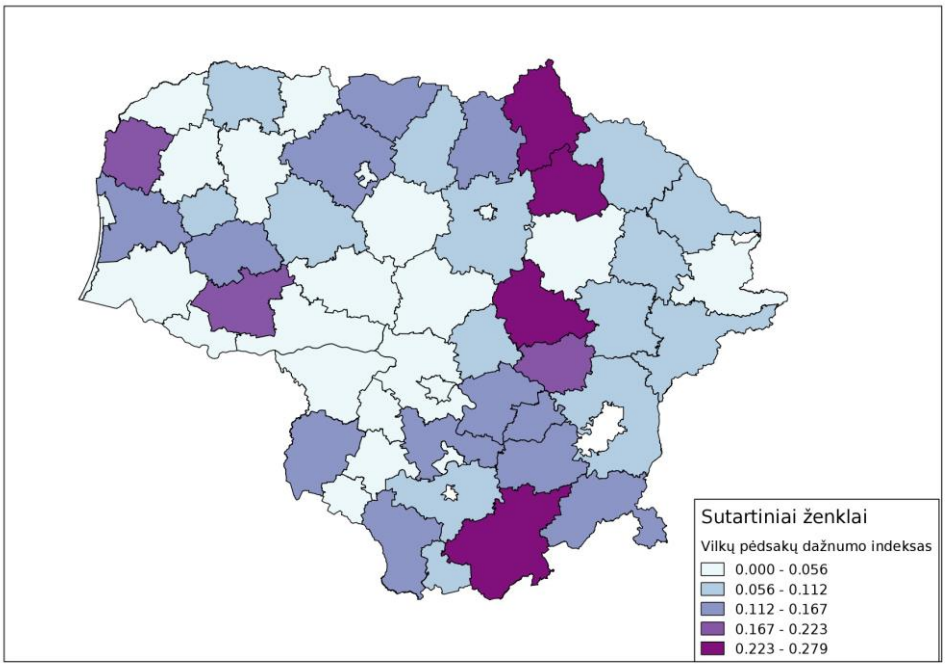
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO 2014 M. RUGPJŪČIO 28 D. ĮSAKYMO NR. D1-699 „DĖL VILKO *(CANIS LUPUS)* APSAUGOS PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2018 m. spalio 18 d. Nr. D1-891
Vilnius

P a k e i č i u Vilko (*Canis lupus*) apsaugos planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. D1-699 „Dėl Vilko (*Canis lupus*) apsaugos plano patvirtinimo“:

1. Pakeičiu 3 punktą ir jį išdėstau taip:

„3. 1993-1999 m. vilkai buvo paplitę beveik visoje teritorijoje. Vilkų paplitimo teritorija Lietuvoje nuo 2000 iki 2005 m. mažėjo (2000-2002 m. apėmė 80 procentų šalies teritorijos, 2003 m. – 70 proc., 2004 m. – 60 procentų) 2006-2011 m. laikotarpyje vilkų pasiskirstymas darėsi tolygesnis, fragmentiškumas mažėjo. 2010 m. vilkų pėdsakai iš 412 girininkijų (kuriose vyko apskaita) buvo aptikti 111 (26,9 procentų), 2011 m. atlikus apskaitą 352 girininkijose, vilkai aptikti 111-oje (31,5 procentai). 2012 m. atlikus apskaitą 354 girininkijose vilkai aptikti 109-iose (30,8 procentų). 2018 m. nustačius naują apskaitos tvarką, visuose medžioklės plotų vienetuose vasario-kovo mėn. medžioklės plotų naudotojai nuolatiniuose apskaitos maršrutuose atliko medžiojamųjų gyvūnų apskaitą pagal pėdsakus sniege, kuri parodė, kad vilkai nuolat lankėsi 48 iš 60 Lietuvos savivaldybių (80 proc.). 2018 m. apskaitos metu pirmą kartą nustatytas pėdsakų dažnumo indeksas, t.y. pėdsakų skaičius, tenkantis 1 km nuolatinio apskaitos maršruto, kuris 2018 m. buvo 0,096 arba beveik 1 pėdsakas/10 km nuolatinio apskaitos maršruto. Kartojant apskaitą pagal pėdsakus sniege tuose pačiuose apskaitos maršrutuose kasmet, bus galima palyginti paplitimo ir santykinės gausos pasikeitimo tendencijas. Santykinės gausos pokyčius galima interpretuoti tik didelėse, ne mažesnėse kaip apskritis, teritoriniuose vienetuose.

1 pav. Vilkų paplitimas Lietuvoje ir pėdsakų dažnumo indeksas (vilkų pėdsakų skaičius/1 km apskaitos maršruto) 2018 metais**.**

2. Papildau 3^{1} punktu:

„$3^{1.}$. Remiantis daugelio Europos šalių patirtimi nustatyta, kad patikimai apskaičiuoti visą populiaciją skaičiuojant atskirus individus neįmanoma, todėl labiau užtikrintas vertinimo būdas, kuris turi ir didesnę praktinę reikšmę populiacijos valdymui, yra besiveisiančių šeimų, ginančių savo teritoriją, (reprodukcinių vienetų) skaičiaus nustatymas. Vėliau visos populiacijos dydžiui įvertinti gali būti taikomas santykio tarp šeimų skaičiaus ir visos populiacijos dydžio perskaičiavimo koeficientas, kuris pagrįstas tuo, kad šalia teritorinių šeimų nuolat yra kitų individų, nedalyvaujančių veisimesi ir neturinčių savo teritorijų. Šis perskaičiavimo koeficientas nustatytas 1:10 pagal Suomijoje atliktus tyrimus ir 1:8 pagal Švedijoje atliktus skaičiavimus, ir pastarieji laikytini artimesniais Lietuvos sąlygoms. Lietuvoje iki 2018 m. buvo siekiama apskaičiuoti visą populiaciją skaičiuojant atskirus individus. 2004-2013 m. pagal atliktas vilko populiacijos apskaitas pagal pėdsakus vertinta, kad Lietuvoje gyveno ne mažiau kaip 200-300 vilkų. Dėl besikeičiančio klimato vis mažiau yra galimybių atlikti kokybišką vilkų apskaitą tinkamomis orų sąlygomis įprastu vienos dienos apskaitos pagal pėdsakus sniege metodu, nes tam būtina, kad ištisinė nauja ir nesuledėjusi sniego danga apskaitos dieną būtų visoje šalyje, be to, apskaitos dieną turi būti sutelktos didelės vykdytojų pajėgos. 2015 m. žiemą šiuo vienos dienos metodu Lietuvos valstybiniuose miškuose suskaičiuota, kad juose gyveno ne mažiau kaip 292 vilkai, t. y. nustatytas minimalus vilkų populiacijos dydis, bet vertinama, kad realus jos dydis buvo didesnis, nes ši apskaita neapėmė privačių miškų. 2016 ir 2017 m. apskaitos nepavyko dėl sniego dangos trūkumo. 2018 m. žiemą nustatyta nauja apskaitos pagal pėdsakus sniege tvarka, pagal kurią medžioklės plotų naudotojai atlieka medžiojamųjų gyvūnų apskaitas nuolatiniuose apskaitos maršrutuose sausio – kovo mėn., patys pasirinkdami apskaitos vykdymo dieną, atsižvelgdami į vietines orų sąlygas, kai sniego danga ne senesnė kaip 72 val., bet ne šviežesnė kaip 24 val. 2018 m. pradėta taikyti nauja apskaitos pagal pėdsakus sniege tvarka leidžia nustatyti vilkų ir kitų stambiųjų plėšrūnų nuolat lankomas teritorijas ir santykinę vilkų gausą, išreiškiamą pėdsakų dažnumo indeksu. Šis apskaitos metodas netinka tiesiogiai apskaičiuoti visos populiacijos gausą pagal atskirus individus (duomenys surenkami per ilgesnį laikotarpį, neišvengiami pakartotinio tų pačių individų apskaitymo atvejai), tačiau atsižvelgiant į tai, kad šiuo metodu surenkami gausūs

duomenys iš nuolatinių apskaitos maršrutų, nustatomų neatsižvelgiant į miškų nuosavybės formą kiekviename medžioklės plotų vienete ir gamtiniame rezervate, jie suteikia vertingos informacijos apie vilkų grupių dydį, leidžia spręsti apie šeimų užimamas teritorijas ir įvertinti tikėtiną šeimų skaičių šalyje. Atlikus erdvinę 2018 m. apskaitos pagal pėdsakus sniege rezultatų analizę, įvertinta, kad Lietuvoje yra ne mažiau kaip 34 vilkų šeimos. Pateiktas šeimų skaičiaus įvertinimas laikytinas minimaliu, nes apskaita gali nepastebėti dalies šeimų, be to, apskaitos duomenų erdvinė analizė gali lemti, kad nedideliais atstumais pastebėtos atskiros šeimos gali būti pripažintos viena šeima.“.

3. Pakeičiu 7 punktą ir jį išdėstau taip:

„7. Lytiškai vilkai subręsta antrųjų gyvenimo metų gale. Vilkų ruja trunka nuo sausio pabaigos iki kovo vidurio. Nėštumo trukmė 62–63 dienos. Dauguma jauniklius veda nuo balandžio pabaigos iki gegužės vidurio, nors pasitaiko ir ankstesnių arba vėlyvesnių vadų. Atsiveda nuo 1 iki 9 vilkiukų. Patelių, vedančių jauniklius pirmą kartą, amžius priklauso nuo buveinės sąlygų, daugiausia nuo maisto gausos. Esant palankioms sąlygoms arba intensyviam populiacijos naudojimui (dideliam medžioklės spaudimui), vilkai pradeda vesti jauniklius jaunesniame amžiuje, taip reikšmingai padidėja populiacijos augimo potencialas. Mažų vilkiukų mirtingumas paprastai yra didelis – tik nedidelė dalis jauniklių išgyvena vienerius metus ar daugiau. Belovežo girioje 50 proc. vilkiukų neišgyvena pirmųjų 3 mėnesių, 65 proc. nesulaukia vienerių metų. Šiaurės Europos šalyse nustatyta, kad patelės, vedusios jauniklius pirmą kartą, iki prasidedant medžioklės sezonui vidutiniškai užaugina 3 jauniklius, o vedusios antrą ir paskesnius kartus, iki medžioklės sezono pradžios būna užauginusios 5 jauniklius. Lietuvoje 1988 m. apibendrintų mokslinių tyrimų duomenimis vilkų vadose rudenį vidutiniškai būna 3,5 jauniklio. Prasidėjus vilkų medžioklės sezonui, dažniau sumedžiojami jauni individai, tai paaiškinama jų mažesniu atsargumu, ypač jeigu jų natūralaus mokymosi iš vyresnių individų procesas buvo sutrikdytas dėl vyresnių individų žūties. Latvijos tyrimų duomenimis, vienerių metų sulaukia tik 11,2 proc. atvestų jauniklių.“.

4. Pakeičiu 8 punktą ir jį išdėstau taip:

„8. Pagrindinis vilkų socialinis darinys yra šeima, ginanti savo teritoriją. Šeimą paprastai sudaro vadinamoji *alfa* vilkų pora, jų šiųmečiai jaunikliai, o vyresnių porų – ir jauni vilkai iš ankstesnių vadų. Dažniausiai tik *alfa* patelė atsiveda jauniklių. Dalį populiacijos sudaro dar nepradėjusios veistis teritoriją ginančios poros, taip pat pavieniai jauni individai, atsiskyrę nuo tėvų arba jų netekę ir klajojantys iš tėvų teritorijos. Vidutinis šeimos dydis Europoje yra 7 (2–15) vilkai, jis priklauso nuo vilkų gyvenimo sąlygų, populiacijos tankumo, medžioklės intensyvumo ir kitų veiksnių. Pastebėta, kad teritoriją ginanti vilkų šeima gali laikinai išsiskirti į smulkesnes įvairaus dydžio grupes, žymėdama teritoriją ar ieškodama grobio, ir tai dažnai gali lemti klaidas nustatant šeimų dydį ir jų skaičių**.** Tikslių duomenų apie Lietuvos vilkų populiacijos demografinę struktūrą ir šeimos dydžius nėra. Medžiotojų apklausomis paremtais tyrimais nustatyta, kad vidutinis Lietuvos vilkų skaičius šeimoje yra 3–4. Pagal Europinę vilkų valdymo praktiką grupės, susidedančios iš 4 ir daugiau individų, turėtų būti laikomos teritoriją ginančiomis šeimomis, vedančiomis jauniklius. 2018 m. medžiojamųjų gyvūnų apskaitos pagal pėdsakus sniege duomenimis, gautais iš 881 apskaitos vieneto (apskaitos vienetas yra medžioklės plotų vienetas arba gamtinis rezervatas, kuriame yra nuo 1 iki 4 nuolatinių apskaitos maršrutų), vilkų pėdsakų buvo aptikta 232 apskaitos vienetų (26 proc. nuo apskaitoje dalyvavusių apskaitos vienetų arba 24 proc. nuo visų apskaitos vienetų, kuriuose turėjo būti atliekama apskaita). Atlikus analizę nustatyta, kad didžiausia individų gausa viename apskaitos vienete svyravo nuo 1 iki 14 individų. Spėjamų vilkų šeimų, susidedančių iš 4 ir daugiau individų, pėdsakų buvo aptikta 54 apskaitos vienetuose, šių populiacijos vienetų vidutinis dydis – 4,6 individo.“.

5. Pakeičiu 10 punktą ir jį išdėstau taip:

„10. Būdamas plėšrūnas, vilkas ekosistemoje užima aukščiausią mitybinę grandį. Lenkijoje, Belovežo girioje atlikto tyrimo duomenimis, 63 procentų vilkų dietos sudarė taurieji elniai, 28 procentai – šernai ir 4 procentai – stirnos. Šios proporcijos skyrėsi nuo faktinės grobio rūšių gausos teritorijoje tyrimo metu, kuris atskleidė, kad vilkai dažniau renkasi medžioti elnius, nei stirnas ar šernus**.** Pagrindinę raciono dalį Lietuvoje paprastai sudaro vietovėje dominuojantys kanopiniai. Taip pat nemažą dalį sudaro bebrai. Smulkūs graužikai paprastai sudaro 2–10 procentų vilkų maisto, dažniau jais minta jauni vilkai. Taip pat vilkai gali misti kiškiais, smulkesniais plėšrūnais, paukščiais, ropliais, uogomis ir vaisiais. Vilkų grobiu tampa ir ūkiniai gyvūnai. Lietuvoje žiemą vilkai neretai badauja. Tikėtina, kad teritorijose, kuriose afrikinio kiaulių maro pasireiškimo pirmaisiais metais masiškai dvesia šernai, vilkų racione vyrauja dvėseliena, tačiau vėliau šios ligos paveiktose teritorijose didesnę dalį vilkų mitybos racione sudarys kitos kanopinių žvėrių rūšys, bebrai. Tyrimai kitose šalyse atskleidžia tendenciją, kad didžiųjų plėšrūnų daroma žala ūkiniams gyvūnams priklauso nuo vilkų natūralaus grobio gausos, kuri nulemia ir šių plėšrūnų gausos netolygumus, todėl žalos ūkiniam gyvūnams atvejų registruojama mažiau ten, kur sumažėja vilkų natūralaus grobio.

6. Papildau 10^1 punktu:

„10^1. Ūkinių gyvūnų užpuolimų, priskirtų vilkams, atvejų dažnumas savivaldybėse per 2013-2017 m. buvo labai netolygus. Šilalės ir Vilkaviškio rajonų savivaldybėse tokių atvejų per paskutiniuosius 5 metus skaičius buvo didžiausias Lietuvoje ir atitinkamai sudarė 142 ir 109 atvejus. Klaipėdos rajono, Alytaus rajono ir Varėnos, Rokiškio, Anykščių, Ignalinos, Biržų ir Lazdijų rajonų savivaldybėse vilkų užpultų ūkinių gyvūnų atvejų per 5 metus skaičius siekė nuo 50 iki 100 atvejų. Kalvarijos, Kaišiadorių, Kupiškio, Ukmergės, Trakų, Tauragės, Elektrėnų, Molėtų, Širvintų, Prienų rajonų savivaldybėse vilkų užpultų ūkinių gyvūnų atvejų per 5 metus skaičius siekė nuo 26 iki 49, tačiau bent vienais metais šis skaičius buvo perkopęs 10 atvejų ribą. Likusiose savivaldybėse vilkų užpultų ūkinių gyvūnų atvejų nebuvo visai arba jų skaičius per 5 metus nepasiekė 20 atvejų. Švedijoje atliktais tyrimais nustatyta, kad po pirmojo ūkinių gyvūnų užpuolimo atvejo pakartotinio užpuolimo tikimybė tame pačiame ūkyje yra 55 kartus didesnė, nei bet kuriame kitame ūkyje apylinkėse, t. y. jeigu pirmasis vilkų užpuolimas gali būti laikomas sunkiai nuspėjamu, tai paskesni užpuolimai yra daug lengviau prognozuojami. Į tai būtina atsižvelgti taikant žalos prevencijos priemones. Kitų tyrimų metu nustatyta, kad ne visi vilkų individai vienodai linkę užpulti ūkinius gyvūnus. Individuali patirtis lemia, kad kai kurie vilkai gali tapti probleminiais individais, linkusiais dažniau nei kiti vilkai užpulti ūkinius gyvūnus. Probleminiai individai dažniausiai susiformuoja iš jaunų vilkų, anksti netekusių vieno ar abiejų tėvų. Mokymasis medžioti laukinius kanopinius žvėris trunka iki tol, kol jaunas vilkas palieka tėvų teritoriją, bet svarbiausi yra pirmieji 9 gyvenimo mėnesiai. Kanadoje atliktais tyrimais nustatyta, kad ypač didelė probleminių individų susiformavimo rizika kyla, jeigu vilkų medžioklė pradedama anksčiau nei jaunikliams sukanka 6 mėn., kas Lietuvos sąlygomis apytikriai atitiktų spalio mėn.“.

7. Pakeičiu 12 punktą ir jį išdėstau taip:

„12. Lietuvoje vilkas natūralių priešų neturi. Jo konkurentais dėl maisto gali būti lapės, usūriniai šunys, dėl dvėselienos – šernai, krankliai. Vilkas, kaip didysis plėšrūnas, vaidina svarbų vaidmenį ekosistemoje, nes didieji plėšrūnai mažina vidutinio dydžio plėšrūnų (lapių, usūrinių šunų) gausą juos sudraskydami ne tiek dėl maisto, kiek dėl konkurencinių priežasčių, taip pat keičia jų elgesį, visa tai mažina vidutinio dydžio plėšrūnų produktyvumą. Moksliniuose darbuose skelbiama, kad pagausėjus didžiųjų plėšrūnų, vidutinio dydžio plėšrūnų neproporcingai sumažėja (apytikriai keturis kartus), todėl, šalindami konkurentus dėl to paties grobio, vilkai kartu su lūšimis leidžia atsigauti kai kurioms pastaraisiais metais lapių ir usūrinių šunų stipriai nualintoms žinduolių ir paukščių rūšims, kurios yra vidutinių plėšrūnų grobio objektai: tetervinams, antims, pilkiesiems ir baltiesiems kiškiams, net stirnoms.“.

8. Pakeičiu 21 punktą ir jį išdėstau taip:

„21. Laukinių gyvūnų rūšims ir jų buveinėms padarytos žalos apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. D1-695 „Dėl Laukinių gyvūnų rūšims ir jų buveinėms padarytos žalos apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“, numato 870 Eur bazinį tarifą už sunaikintą vilką.“

9. Pakeičiu II skyriaus 8 poskyrio pavadinimą ir jį išdėstau taip:

„**8. Vilkų populiacijos būklės stebėsena ir įvertinimas**“.

10. Pakeičiu 25 punktą ir jį išdėstau taip:

„25. Lietuvos vilkų populiacijos būklės stebėsena atliekama pagal 2 lentelėje nurodytus principus, kurie taikytini ir kitų didžiųjų plėšrūnų stebėsenai**.**

2 lentelė. Vilkų ir kitų didžiųjų plėšrūnų populiacijų būklės stebėsenos principai

Stebimi parametrai	**Nustatymo metodas**	**Domenų rinkimo ir analizės pateikimo laikas**	**Duomenų rinkėjai, analizės vykdytojai, jų atliekami veiksmai**
populiacijos erdvinis paplitimas (arealas)	1) pranešimų registravimo visus metus metodas (toliau – PRVM metodas)	duomenų rinkimas – visus metus; apibendrinimas – gegužės 1 d.	pranešimus apie didžiuosius plėšrūnus siunčia visi medžioklės plotų naudotojai (toliau šioje lentelėje – MP naudotojai), saugomų teritorijų direkcijos, savanoriai, kiti informacijos apie vilkus turintys asmenys; duomenų tvarkymą ir analizę organizuoja Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau šioje lentelėje – VSTT) savarankiškai arba pasitelkdama mokslo institucijas
	2) apskaita pagal pėdsakus sniege nuolatiniuose apskaitos maršrutuose (nustatant pėdsakų dažnumo indeksą)	duomenų rinkimas – vasario ir kovo mėn.; apibendrinimas – iki gegužės 1 d.	apskaitas atlieka MP naudotojai, rezervatuose - saugomų teritorijų direkcijos, sudaromos sąlygos dalyvauti savanoriams
populiacijos dydis (vilkų – šeimų ir reprodukcijos atvejų skaičius)	1) PRVM metodas	duomenų rinkimas – visus metus; apibendrinimas – gegužės 1 d.	pranešimus apie didžiuosius plėšrūnus siunčia visi MP naudotojai, saugomų teritorijų direkcijos, savanoriai, kiti suinteresuoti asmenys; duomenų tvarkymą ir analizę organizuoja VSTT savarankiškai arba pasitelkdama mokslo institucijas
	2) apskaita pagal pėdsakus sniege nuolatiniuose apskaitos maršrutuose	duomenų rinkimas – vasario ir kovo mėn.; apibendrinimas – iki gegužės 1 d.	apskaitas atlieka MP naudotojai, rezervatuose – saugomų teritorijų direkcijos, sudaromos sąlygos dalyvauti savanoriams

	(analizės metu nustatant vilkų šeimų skaičių)		
	3) genetiniai tyrimai populiacijos dydžiui nustatyti imant mėginius iš: a) sumedžiotų ar rastų negyvų individų audinių; b) iš ekskrementų, surenkamų tikslinių tyrimų metu	audinių pavyzdžiai renkami visus metus; ekskrementai genetiniams tyrimams renkami specialaus tyrimo laikotarpiu	VSTT užsakymu tyrimai atliekami sertifikuotoje laboratorijoje; sumedžiotų ar rastų negyvų individų audinių mėginius renka ir tyrėjui pristato MP naudotojai, rezervatuose rastų – saugomų teritorijų direkcijos
vadų dydis	vilkų – anatominis sumedžiotų ar rastų negyvų suaugusių vilkų patelių tyrimas, siekiant išsiaiškinti patelių amžių ir vadų dydį	medžioklės sezono metu ar bet kuriuo kitu metu radus žuvusių suaugusių patelių	tyrimus atlieka VSTT ar jos užsakymu – mokslo institucija ar kitas paslaugos tiekėjas; vilkų individus ar jų kūnų dalis tyrimui pristato MP naudotojai, rezervatuose rastų – saugomų teritorijų direkcijos arba tyrimams pasiima paslaugos tiekėjas; tyrimo rezultatai apibendrinami vieną kartą metuose
	kitų didžiųjų plėšrūnų – PRVM metodu ir anatomiškai tiriant rastas negyvas suaugusias pateles	visus metus; apibendrinimas – gegužės 1 d.	pranešimus apie didžiuosius plėšrūnus siunčia visi MP naudotojai, saugomų teritorijų direkcijos, savanoriai, kiti suinteresuoti asmenys; kitų didžiųjų plėšrūnų individus ar jų kūnų dalis tyrimui pristato MP naudotojai, rezervatuose rastų – saugomų teritorijų direkcijos arba tyrimams pasiima paslaugos tiekėjas
populiacijos demografinė struktūra	pranešimų apie kiekvieną sumedžiotą ar rastą negyvą vilką rinkimas	duomenys apie rastus negyvus ir paimtus iš gamtos ne medžioklės sezono metu individus renkami visus metus; duomenys apie sumedžiotus vilkus - nuo spalio 15 d. iki medžioklės sezono pabaigos	pranešimus apie vilko sumedžiojimą pildo MP naudotojas; pranešimus apie vilko sumedžiojimą priima Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD); AAD perduotus duomenis analizuoja VSTT taikant PRVM metodą, taip pat organizuoja iltinių dantų šaknų mėginių tiksliam amžiui nustatyti ir raumenų audinio mėginių genetiniams tyrimams surinkimą; pranešimus apie rastus negyvus vilkus siunčia visi MP naudotojai, saugomų teritorijų direkcijos, savanoriai, kiti suinteresuoti

			asmenys, duomenis analizuoja VSTT
	kitų didžiųjų plėšrūnų – PRVM metodas	duomenys renkami visus metus; duomenų apibendrinimas – gegužės 1 d.	pranešimus apie kitus didžiuosius plėšrūnus siunčia visi MP naudotojai, saugomų teritorijų direkcijos, savanoriai, kiti suinteresuoti asmenys; duomenų tvarkymą ir analizę organizuoja VSTT savarankiškai arba pasitelkdama mokslo institucijas
sumedžiojimo duomenys (tik vilkų)	pranešimų apie kiekvieną sumedžiotą vilką rinkimas	per 12 val. po sumedžiojimo	pranešimus apie vilko sumedžiojimą pildo MP naudotojas; pranešimus apie vilko sumedžiojimą priima AAD; AAD perduotus duomenis analizuoja VSTT
žalos dydis ir geografinis paplitimas	pranešimų apie žalos atvejus rinkimas	visus metus duomenų perdavimas – per 48 val. po žalos registracijos	savivaldybės, dalyvaujant MPV naudotojui ir AAD, fiksuoja tikslią žalos atvejo vietą, identifikuoja žalą padariusių plėšrūnų rūšį ir skaičių; duomenis analizuoja VSTT savarankiškai arba pasitelkdama mokslo institucijas
ligų pasireiškimas	didžiųjų plėšrūnų ligų požymių ir kitų anomalijų registravimas	duomenys kaupiami visus metus; duomenys apibendrinami gegužės 1 d.	vilkų ligų ir kitų anomalijų pasireiškimą fiksuoja MP naudotojai pranešimuose apie sumedžiotus vilkus, teikiamuose AAD; AAD perduotus duomenis analizuoja VSTT savarankiškai arba pasitelkdama mokslo institucijas; kitų didžiųjų plėšrūnų atveju – duomenis apie ligas renka ir analizuoja VSTT iš pranešimų apie rastus negyvus didžiuosius plėšrūnus; pranešimai rengiami dalyvaujant Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos specialistams“

11. Pakeičiu 27 punktą ir jį išdėstau taip:

„27. Vilko populiacijos būklės stebėsenai reikalingų duomenų rinkimas ir išvadų parengimas gali būti finansuojamas Aplinkos apsaugos rėmimo programos ir kitų fondų ar programų, kitomis valstybės biudžeto lėšomis.“.

12. Pakeičiu 33.1 papunktį ir jį išdėstau taip:

„33.1. populiacija stabili, ne mažesnė kaip 31 šeima (bendras populiacijos dydis ne mažesnis kaip 250 individų žiemos pabaigoje), arba gausėjanti ir populiacijos naudojimo apimtys nesukelia grėsmės rūšies ilgalaikiam išlikimui šalyje ir grėsmės Baltijos vilkų populiacijai;“

13. Pakeičiu 33.2 papunktį ir jį išdėstau taip:

„33.2. rūšies arealas šalyje nemažėja ir nėra tikėtina, kad sumažės ateityje, o vilkų individai reguliariai sutinkami ne mažiau kaip 60 procentų Lietuvos savivaldybių;“.

14. Pakeičiu IV skyriaus pavadinimą ir jį išdėstau taip:

„**IV. VILKŲ POPULIACIJOS NAUDOJIMAS IR GAUSOS REGULIAVIMAS“.**

15. Pakeičiu 35 punktą ir jį išdėstau taip:

„35. Vilkų populiacijos gausos reguliavimas nevykdomas rezervatuose ir jų buferinės apsaugos zonose. Nacionaliniuose parkuose, telmologiniuose, ornitologiniuose ir botaniniuose-zoologiniuose draustiniuose, Žuvinto biosferos rezervate vilkai gali būti paimti (sumedžioti) iš jų buveinių tik gavus leidimą Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-622 „Dėl Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka, siekiant šiame tvarkos apraše nurodytų tikslų.“.

16. Pakeičiu 36 punktą ir jį išdėstau taip:

„36. Aplinkos ministerija, siekdama užtikrinti palankią vilko rūšies apsaugos būklę ir atsižvelgdama į vilkų populiacijos būklės stebėsenos duomenis, mokslinius tyrimus, einamajam medžioklės sezonui iki spalio 15 d. patvirtina vilkų sumedžiojimo limitą, atsižvelgdama į šias sąlygas:

36.1. jeigu vilkų šeimų yra 12 ar mažiau (visa populiacija 100 ar mažiau individų žiemos pabaigoje) – vilkai nemedžiojami;

36.2. kai populiacijos dydis didesnis nei 12 šeimų, bet nesiekia 31 šeimos (visa populiacija 100–250 individų žiemos pabaigoje), populiacijos naudojimas planuojamas taip, kad būtų užtikrintas jos tolygus augimas iki ne mažiau kaip 32 šeimų. Sumedžiojimas planuojamas taikant rajonavimą pagal vilkų ūkiniams gyvūnams daromos žalos dydį bei pasiskirstymą. Sumedžiojimo limitas nustatomas iki pusės metinio prognozuojamo populiacijos prieaugio, kuris apskaičiuojamas nustatytą besiveisiančių šeimų skaičių padauginant iš 3,25 (vidutinio jauniklių skaičiaus vadoje rudenį, įvertinant natūralų mirtingumą). Patvirtinant vilkų sumedžiojimo maksimalų metinį limitą gali būti nustatoma, kad jis naudojamas dalimis, antrosios ir kitų dalių limitai (neviršijus patvirtintos bendros metinės limito normos) peržiūrimi vilkų medžioklės sezono galiojimo laikotarpiu atsižvelgiant į jo panaudojimo rezultatus (palyginus juos su praeitų penkerių metų rezultatais) ir kitus naujus vilkų populiacijos stebėsenos duomenis;

36.3. kai populiacijos dydis nuo 32 iki 62 šeimų (visa populiacija 250–500 individų žiemos pabaigoje), populiacijos naudojimas planuojamas taip, kad būtų užtikrintas jos ilgalaikis stabilumas šiose ribose. Sumedžiojimo planavimui gali būti taikomas rajonavimas atsižvelgiant į vilkų ūkiniams gyvūnams daromos žalos dydį**.** Sumedžiojimo limitas nustatomas iki metinio prognozuojamo populiacijos prieaugio ribos, kuris apskaičiuojamas nustatytą besiveisiančių šeimų skaičių padauginant iš 3,25 (vidutinio jauniklių skaičiaus vadoje rudenį, įvertinant natūralų mirtingumą). Patvirtinant vilkų sumedžiojimo maksimalų metinį limitą gali būti nustatoma, kad jis naudojamas dalimis, antrosios ir kitų dalių limitai (neviršijus patvirtintos bendros metinės limito normos) peržiūrimi vilkų medžioklės sezono galiojimo laikotarpiu atsižvelgiant į jo panaudojimo rezultatus (palyginus juos su praeitų penkerių metų rezultatais) ir kitus naujus vilkų populiacijos stebėsenos duomenis;

36.4. jeigu vilkų yra daugiau kaip 62 šeimos (visa populiacija 500 ar daugiau individų žiemos pabaigoje), populiacijos naudojimas planuojamas taip, kad būtų užtikrintas jos tolygus sumažinimas ir išlaikymas 32–62 šeimų ribose. Nustatomas sumedžiojimo limitas, lygus metiniam prognozuojamam populiacijos prieaugiui arba didesnis, atlikus konsultacijas su nepriklausomomis mokslo ir kitomis suinteresuotomis institucijomis, ar siūlomas nustatyti limitas nesutrukdys pasiekti vilkų populiacijos apsaugos ir valdymo ilgalaikio tikslo ar palaikyti palankią apsaugos būklę). Patvirtinant vilkų sumedžiojimo maksimalų metinį limitą gali būti nustatoma, kad jis naudojamas dalimis, antrosios ir kitų dalių limitai (neviršijus patvirtintos bendros metinės limito normos) peržiūrimi vilkų medžioklės sezono galiojimo laikotarpiu atsižvelgiant į jo panaudojimo rezultatus (palyginus juos su praeitų penkerių metų rezultatais) ir kitus naujus vilkų populiacijos stebėsenos duomenis;

36.5 dėl kitų nei medžioklė priežasčių einamajame medžioklės sezone žuvę vilkų individai, nepriklausomai nuo jų žuvimo momento ir priežasties, turi būti įskaičiuojami į medžioklės sezonui nustatytą vilkų sumedžiojimo limitą.“.

17. Pakeičiu 40 punktą ir jį išdėstau taip:

„40. Pagrindinis ilgalaikis vilkų populiacijos valdymo ir apsaugos tikslas – užtikrinti palankią vilko rūšies, atliekančios savo ekologinį vaidmenį natūraliose buveinėse, apsaugos būklę, kartu išsaugant maksimaliai taikų šių plėšrūnų sambūvį su žmogumi**,** išlaikant vilkų populiaciją 31–62 besiveisiančių šeimų (bendras populiacijos individų skaičius 250–500 individų) ribose, kasmet vertinant, kaip laikomasi šio tikslo planuojant vilkų populiacijos naudojimą atsižvelgiant į vilkų populiacijos būklės stebėsenos duomenis ir į ūkiniams gyvūnams daromos žalos mastą.“**.**

18. Pripažįstu netekusiu galios 1 priedą.

19. Pakeičiu 2 priedą:

19.1. pakeičiu pavadinimą ir jį išdėstau taip:

„**VILKŲ MOKSLINIAI TYRIMAI 1958–2017 METAIS“;**

19.2. pakeičiu tryliktąją pastraipą ir ją išdėstau taip:

„2009–2017	Vilkų genetiniai tyrimai „Vilkų populiacijos genetinių tyrimų ir apskaitos atlikimas“, GTC ataskaita Špinkytė-Bačkaitienė R., Pėtelis K. 2009. Ar Lietuvoje gyvena vilkų ir šuns hibridai. Medžiotojas ir medžioklė 5 (141): 35–36. Baltrūnaitė, L., Balčiauskas, L., Åkesson, M. 2013 The genetic structure of the Lithuanian wolf population. Central European journal of biology. 8 (5): 440–447. Hindrikson, M., Remm, J., Pilot, M., Godinho, R., Stronen, A.V., Baltrūnaitė, L., Czarnomska, S.D., Leonard, J.A., Randi, E., Nowak, C., Akesson, M., Lopez-Bao, J.V., Alvares, F., Llaneza, L., Echegaray, J., Vila, C., Ozolins, J., Rungis, D., Aspi, J., Paule, L ., Skrbinsek, T., Saarma, U. 2017 Wolf population genetics in Europe: a systematic review, meta-analysis and suggestions for conservation and management. Biological Reviews. 92 (3): 1601-1629.“

20. Pakeičiu 3 priedą:

20.1. pakeičiu 3 punktą ir jį išdėstau taip:

„3. Trikdymo prevencija	Transporto priemonių eismo ir miško kelių tinklo plėtros miškingose teritorijose ribojimas atsižvelgiant į teritorijos statusą ir paskirtį, gyventojų ir vykdomos ūkinės veiklos (miškininkystės) poreikius	Žmonių sąlygojamas trikdymas neigiamai veikia vilkų buveinių kokybę. Vilkai trikdymui jautriausi rujos, jauniklių atsivedimo ir auginimo laikotarpiu	VĮ Valstybinių miškų urėdija, savivaldybių administracijos. Nuolat.“

20.2. pakeičiu 8 punktą ir jį išdėstau taip:

„8. Vilko populiacijos būklės stebėsena	Naujos metodikos įdiegimas siekiant didesnio vilko populiacijos apskaitos tikslumo ir patikimumo, vilkų šeimų skaičiaus įvertinimo, mažesnės priklausomybės nuo oro sąlygų žiemą–pavasarį.	Priimant valdymo ir apsaugos sprendimus, svarbu remtis tikslia, objektyvia ir aktualia informacija apie vilko populiacijos būklę, gausą, paplitimą ir kitimo tendencijas	Aplinkos ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos departamentas prie

			Aplinkos ministerijos, medžioklės plotų naudotojai, saugomų teritorijų direkcijos.“

21. Pripažįstu netekusiu galios 4 priedą.

Aplinkos ministras Kęstutis Navickas

Parengė

Jolanta Urbelionytė
2018-10-16